

Daniel Quinn 468

ΟΙ ΖΑΚΥΝΟΙΟΙ ΕΥΓΕΝΕΙΣ

ΕΝ ΤΗ ΙΣΤΟΡΙΑ:

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΔΕ ΒΙΑΖΗ

Α΄.

ΟΙ ΜΙΝΩΤΟΙ

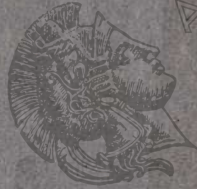
ΕΝ ΖΑΚΥΝΩ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ο ΣΩΚΡΑΤΟΣ, Σ. ΚΑΥΟΚΕΦΑΛΟΥ

1893

3072

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΝ

Daniel Quinn

ΔΕΒ

ΟΙ ΖΑΚΥΝΘΙΟΙ ΕΥΤΕΝΕΙΣ

ΕΝ ΤΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΔΕ ΒΙΑΖΗ

Α΄

ΟΙ ΜΙΝΩΤΟΙ

Handwritten notes in purple ink:
1. Διασφαλίσει...
2. 1744...
3. 1744...
4. 1744...

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ο «ΦΩΣΚΟΛΟΣ», Σ. ΚΑΨΟΚΕΦΑΛΟΥ

1893

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

ΑΘΗΝΩΝ

1901

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΗΣ

1901

ΟΙΚΟΣ τῶν Μινώτων, ὁ ἐν Ἑνετία διαπρέψας, δὲν ἤελαβε τὴν ἀρχὴν εἰς ἑνετικές πόλεις, ἀλλὰ, κατὰ τούς μὲν, εἰς τὴν Ρώμην (1), κατὰ τοὺς δὲ, εἰς τὴν Ἀλβανίαν. Ὁ Ἰωσήφ Bettinelli, μετὰ ἐρεύνας εἰς ἀρχαιοφυλακεία καὶ εἰς Βιβλιοθήκας, εὔρε τέσσαρας χονδροῦς τόμους εἰς φύλλον, εἰς τὴν περιώνυμον Μαρκοιανὴν Βιβλιοθήκην περὶ τῶν εὐπατριδῶν τῆς Ἑνετίας. Ἐκ τῶν Χρονικῶν τούτων, ἐδημοσίευσεν εὐσυνείδητον ἐπιτομὴν, τῷ 1774, ὑπὸ τὸν τίτλον Famiglie Patrizie Venete divise in tre Classi κτλ. καὶ τῷ 1775 Memorie concernenti l'origine delle famiglie de' Veneti Cittadini, ἐξαχθεσαι ἐκ δύο κωδίκων τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος. Εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρω Bettinelli ἐκδοθέντα ἔργα, ἡ πρώτη γενέθλιος πόλις τῆς οἰκογενείας ταύτης, δὲν εἶνε θεβαία, διότι ἀναγινώσκειται: «MINOTTO· Chi da Roma, e chi dall' Albania la fa passare in Venezia. Produisse antichi Tribuni, e romase del M. C. al serrar di quello.(2)»

Τοῦ οἴκου τούτου, οἱ πρότεροι, οἵτινες φαίνεται ὅτι διεκρίθησαν ἐν Ἑνετία, εἶνε ὁ Λαυρέντιος καὶ ὁ Νθανάηλ, οἵτινες, τῷ 1422, ὑπέγραψαν προνόμιον παραχωρηθέντα εἰς τὴν Βάρην ὑπὸ τοῦ Δόγη Domenico Michiel. Ἀλλὰ κατὰ τοὺς γενεαλόγους, ὁ ἀρχηγέτης θεωρεῖται ὁ Θωμάς, ὅστις ἐπολέμησε κατὰ τῶν Γενουαίων, τοῦ ὁποίου ὁ

(1) Πρὸς. Li Pregi della Nobiltà Veneta κτλ.—La Nobiltà Veneta o sia tutte le famiglie Patrizie κτλ.—Zasso: Fasti dell'illustre famiglia Minotto κτλ.

(2) σελ. 19.

υιός, Πέτρος, τῷ 1297, ἔλαβε τὸν τίτλον τῆς εὐγενείας. Τοῦ οἴκου τούτου διέπρεψαν, ὡς ἀποδεικνύουσι τὰ βενετικά χρονικά, πολλοί, ἐν οἷς, καὶ ὁ Δημήτριος, ἀκμάσας κατὰ τὸ 1300, ὅστις, νητύχησε νὰ καταταχθῆ εἰς τὴν χορείαν τῶν ἀγίων. Οὗτος: «... ammantò la nobiltà del sangue con la Porpora de'Beuti, e nel mestiere di soldato fece acquisto di quella gloria, ch' incorona il valore nel Compidoglio del Cielo. (1)

Σκοπὸς ἡμῶν δὲν εἶνε νὰ πραγματευθῶμεν περὶ πάντων τῶν Μινώτων, ἀλλὰ μνεῖαν νὰ ποιῶμεθα εἰς τὰς ἱστορικὰς ταύτας σημειώσεις, περὶ τοῦ ζακυνθίου κλάδου τοῦ οἴκου τούτου, ἰδίως δὲ περὶ ἐκείνων, ὧν τὰ ὀνόματα, συνεδέθησαν μετὰ τῆς πατρίου ἱστορίας, ἅμα δὲ καὶ δίκης προσομίῳ ἀκροθιγῶς νὰ ἀναφέρωμεν τινὰς τῶν ἀλλοδαπῶν Μινώτων, οἵτινες ἀνέχουσιν εἰς τὴν πάτριον ἡμῶν ἱστορίαν.

* * *

Ὁ Μάρκος Μινώτος, τῷ 1300, ὡς διοικητὴς τριάκοντα καὶ ἑπτὰ γαλερῶν ἐπιτεθεὶς κατὰ τῶν Βυζαντινῶν, κατέλαβε τὴν νῆσον Ἀῖμνον, καὶ, εἰς τὴν Ἐνετίαν ἐπιστρέψας μετὰ πολλῶν λαφύρων καὶ αἰχμαλώτων, μετ' οὐ πολὺ ἐστάλη ἐκ νέου εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ ἐπολέμησε κατὰ τοῦ Ἀυτοκράτορος Ἀνδρονίκου.

Ὁ Πασκουαλῖνος Μινώτος, τῷ 1364 μετέβη εἰς Κρήτην, ἵνα σώσῃ τὴν νῆσον ἐκ τῶν ἐπαναστατῶν εὐγενῶν ἀποίκων. Ἐνεκὰ τῆς ἐπιτυχοῦς ἀποστολῆς αὐτοῦ, ἐπιστρέψας εἰς Βενετίαν ἀθλοφόρος, ἔλαβε τιμὰς καὶ, γενομένων εἰς τιμὴν του τῶν ἵπποδρομιῶν, μόνος αὐτὸς ἠγωνίσθη καὶ ὁ ἀγωνοδίκης ἐκρίνεν αὐτὸν ἄξιον τῆς χρυσῆς ἀλύσσου, ἀξίας 550 δουκάτων.

Ὁ Θωμᾶς Μινώτος τῷ 1414 ὑπῆρξεν ἀρχηγὸς (Podestà e Capitano) τοῦ Νκυπλίου. (2)

(1) Li Pregi della Nobiltà Veneta σελ. 366.

(2) Zasso ἐνθ. ἀν. σελ. 42—44.

Ὁ Ἰερώνυμος Μινώτοσ ἦτο Βάϊλος Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἔλαθε μέρος ὑπὲρ τῶν Βυζαντινῶν μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ Γεωργίου καὶ Πόλου· καθότι, ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν τὰ ὄπλα πολλοὶ ἔλαθον Ἑνετοὶ καὶ ἄλλοι τῆς Ἰταλίας. Μεταξὺ τῶν θυμάτων συναριθμήθησαν καὶ οἱ Μινῶται, λαβόντες τὴν τιμὴν νὰ χύσωσι τὸ αἷμα τῶν ὑπὲρ λαοῦ (1) τὸν ὅποιον οἱ Χριστιανοὶ τῆς Εὐρώπης ἐγκατέλειψαν καὶ περιέπεσαν εἰς χεῖρας Βαρβάρων, ἀφοῦ καὶ οἱ Βυζαντινοὶ συνέχισαν κάπως τῶν προγόνων τὴν δόξαν.

Τῷ 1571 δύο Μινῶται, διοικοῦντες, ὡς sopracomiti, γαλέρας, διεκρίθησαν κατὰ τῶν Τούρκων—ὁ Ἰερώνυμος ὅστις ἐνκυάγησε παρὰ τῆ Κρήτη καὶ ὁ Ἄνδρέας. (2) Ὁ πλοίαρχος Ἰωάννης Λουδοβίκος Μινώτοσ τῷ 1646, μετὰ τὴν κατοχὴν τῆς Ρεθύμνου, ὑπερήσπιζε τὸ φρούριον τοῦτο, καὶ τοὺς Τούρκους ἀπέκρουσε, τέλος μεθ' ἡμέρας, ἀντὶ νὰ περιμεῖνῃ τὴν ἐπικουρίαν νέων πλοίων, παρεδόθη εἰς τοὺς Τούρκους. Συναισθηθεὶς δὲ τὰ δῆγματα τοῦ συνειδότος, μετὰ δύο ἡμέρας ἀπέβησεν, ὁ δὲ συνάδελφος αὐτοῦ Βερνάρδος Bonvisi ἀπέβησεν εἰς τὴν εἰρικήν· οὕτως ἀμφότεροι ἐπλήρωσαν τὴν μὴ πιστὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν. (3)

Ἐν Ἑπτανήσῳ ἦλθον Μινῶτοὶ τινες ὡς Βάϊλοι, Προβλεπταὶ καὶ σύμβουλοι τοῦ Προβλεπτοῦ. Βάϊλοι ἐν Κερύρα δύο τοῦ οἴκου τούτου, ὁ εἷς τῷ 1421 ὁ δὲ τῷ 1455 καὶ ἀμφότεροι ἐκαλοῦντο Θωμάς. (4) Ἐν Κεφαλληνίᾳ τρεῖς ἐστάλησαν ὡς Προβλεπταὶ, ὁ Βενέδικτος τῷ 1711, ὁ Παῦλος τῷ 1716 καὶ ὁ Ἄνδρέας τῷ 1749. (5) Ἐν Ζα-

(1) Πρβλ. Giornale dell'assedio di Costantinopoli 1453 di Nicolò Barbaro.

(2) Zasso; ἐνθ. ἀν. σελ. 16

(3) Valiero: Della Guerra di Candia τόμος Α'. σελ. 79—81.

(4) Hopf: Chro. Greco-Rom. σελ. 392.

(5) Pignatori; Mem. Stor. Cri di Cefalonia Τόμ. Β'. σελ.

κύνθω δύο ὡς Προβλεπταὶ ὁ Ἀλοΐζιος τῷ 1577 καὶ ὁ Ἰερὼλυμοσ τῷ 1733 (1) Ἐν Ζακύνθῳ ἔτι τῷ 1731 ἦλθεν ὁ Μιχαὴλ Μινῶτοσ ὡσὺ σύμβουλοσ τοῦ Προβλεπτοῦ, ὅστισ ἀκολούθωσ διέπρεψεν εἰσ πολλὰ ἀξιώματα ὑψηλὰ εἰσ ἄλλασ τῆσ Ἐνετοκρατίασ πόλεισ. (2)

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνοσ διέμενον ἐν Ζακύνθῳ ὁ Ἀλοΐζιοσ Μινῶτοσ, ὅστισ, φαίνεται ὅτι ἦτο λόγιοσ, καθότι εὔρομεν αὐτόν ὡσ διερμηνέα ἐνώπιον τῶν ἀρχῶν τῆσ ἀγγλικῆσ γλώσσησ καὶ γαλλικῆσ. Ἐτι δὲ ἐδίδασκεν ἰδίᾳ, ξένας γλώσσησ εἰσ τοὺσ εὐπατρίδασ. Κατ' αἴτησιν τοῦ Προβλεπτοῦ Ἀνδρέου Πριούλη συνέγραψε περιγραφὴν τῆσ Ζακύνθου, διὰ τὰ σταλῆ εἰσ Ἐνετίαν πρὸσ λόγιον, ὅστισ εἶχε παρκαλίσει τὸν Προβλεπτήν. (3) Ὁ Μινῶτοσ οὗτοσ δὲν ἀπέθικεν ἐν Ζακύνθῳ καθότι εἰσ τὰ βιβλία τῶν δυτικῶν ἐκκλησιῶν δὲν ὑπάρχει ἡ πράξισ τῆσ θανῆσ του.

Δὲν περιῆλθον εἰσ γινῶσιν ἡμῶν ἔγγραφα δι' ὧν τὰ εἶμεθα θέδοικοι περὶ τῶν ἐν ταῖσ ἑλληνικαῖσ πόλεισιν οἰκογενειῶν ἐπὶ Ἐνετοκρατίασ. Θετικόν γινῶστόν εἶνε ὅτι κλάδοσ τοῦ οἴλου Μινῶτοσ ἐγκατεστάθη εἰσ Μεθώνην καὶ ἐκεῖ ἐνεγράφη μετὰ τῶν εὐγενῶν καὶ διεκρίθη διὰ ἠρωῖσμοῦ. Πάλιν, λείποισι τὰ ἔγγραφα τὰ σκιαγραφῆσωμεν τοὺσ ἐν Μεθώνῃ Μινῶτοσ.

Οἱ μὲν Ἐνετοὶ, προσεπέθικον περὶ τὸ 1499, κάπως τὴν εἰρήνην ἐν τῇ ἰταλικῇ χερσονήσῳ τὰ ἐπαναφέρωσιν ἔνεκα τῆσ εἰσελεύστωσ τῶν Γάλλων. Οἱ δὲ Τοῦρκοι, καίτοι εἶχον ἀνεκνώτη τὴν συνθήκην τῆσ εἰρήνησ, μετὰ τῶν αὐτῶν καὶ τῶν Ἐνετῶν, ἐξηκολούθικον ὁμοσ ἀσπλάγγνωσ πειρατεύοντεσ καὶ πιέζοντεσ τὴν Δαλματίαν, τὴν Ἰστροίαν καὶ τὰσ ἐν τῇ κατοχῇ τῶν Ἐνετῶν νήσοσ. Μὴ δυνάμενοι δυστυχῶσ οἱ Ἐνε-

(1) Hopf: ἐνθ. ἀνω. καὶ Κατσαμῆ: Φιλ. Ἀνάλ. Ζικ. σελ. 67 καὶ 69

(2) Zasso ἐνθ. ἀνω. σελ. 18

(3) Φικλ. Diversorum Ἀρχαιοφυλακείῳ.

τοὶ νὰ ἐπαναφέρωσι τὴν τάξιν, ἄνευ ὀπλων, περιπέλεχθησαν μετὰ τῶν Τούρκων εἰς νέους πολέμους. Δεινὴ ναυμαχία ἐγένετο μεταξύ 267 ἰσχυρῶν τουρκικῶν πλοίων καὶ 410 ἐνετικῶν, παρὰ τῇ νήσῳ Σαπιέντζα. Νικηταὶ δυστυχῶς ἔμειναν οἱ Τούρκοι ἐν τῇ συμπλοκῇ ταύτῃ ὡς καὶ ἐν ἑτέρῃ, εἰς ἧς ἦτας οὐ μικρὰς ὑπέστησαν οἱ Ἑνετοί. Οὕτω δὲ πόλεις ἑλληνικαί, ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Ἑνετῶν, μείναςαι ἄνευ συνδρομῆς τοῦ ἐνετικοῦ στόλου προσεβλήθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων. Τὸ Ναύπακτον, ἡ Μεθώνη, ἡ Κορώνη καὶ ἄλλα μέρη περιέπεσαν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀγρίων Ὀθωμανῶν. Ἡ Μεθώνη ἔπεσεν ὄμως ἡρωϊκῶς. Ἀλλὰ περισσότερα σύνεσις ἢ ἡρωϊσμός θὰ ἦτο προτιμότερον, καθότι ὄτ' ἐφθασαν πρὸς ἐπικουρίαν αὐτῶν, τῇ διαταγῇ τοῦ ἐνετοῦ ἀρχηγοῦ Γριμάνη, πλοῖα ἐνετικά, οἱ κάτοικοι, δραμόντες εἰς τὰς ἀκτὰς, μέθυσοι χαρᾶς, κατέλιπον ἀπροστάτευτα τὰ ὀχυρώματα. Οἱ Τούρκοι, ὀφεληθέντες, ἐξ ἐφόδου κατέλαβον τὴν πόλιν. Τοῦτο ἐννοήσαντες οἱ κάτοικοι ὑπερεμάχοντο ἐρωμένως τῆς κοινῆς ἐλευθερίας· ἀλλὰ ἀργά. Οἱ Τούρκοι λυσσῆδόν ὄρμησαν. Ἡ φρουρὰ καὶ οἱ κάτοικοι δὲν παρεδόθησαν, ἀλλὰ ἐνεργοὶ ὄντες ἀμύνοντο ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ἡρωϊκῶς. Νικητὴς ὁ Τούρκος ἐσφαξεν κατὰ τὸ σῆθηες τοὺς χριστιανούς μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ τὸν ἐπίσκοπον Μεθώνης, ὅστις, μὲ τὰ ἱερὰ αὐτοῦ ἐνεθάρρυνε τοὺς ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος μαχομένους. Ἡ Μεθώνη ἐγένετο κτῆμα τῶν Ὀθωμανῶν. Ἀλλὰ σωρὸν πτωμάτων, ἐρειπίων, καὶ ἀποτετεφρωμένην πόλιν ἐκυρίευσαν.

Μεταξὺ τῶν πολεμούντων ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ἐν Μεθώνῃ, ἦτο καὶ εἰς Μινώτοϛ, τὸ ὄνομα Γουλιέλμος, ὅστις καὶ ἐφονεύθη. Μετὰ τὴν ἄλωσιν οἱ Χριστιανοὶ ἐγκαταλιπόντες τὴν Μεθώνην ἐζήτουν ἄσυλον εἰς ἄλλα μέρη, ἃ, ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Ἑνετῶν, ἦσαν. Ἀλλ' ἡ ἀποδημία ἤρξατο καὶ πρὸ τῆς πολιορκίας καὶ, μεταξύ τῶν ἀποδημῶν, συμπεριλαμβάνετο, ἡ σύζυγος τοῦ Γουλιέλμου Μινώτου μετὰ βρέφους, περὶπου ἐπταετοῦς, ὀνόματι Γεωργίου, ἧτις ζητήσασα καταφύ-

γιον έπορεύθη εις Κεφαλληνίαν και μετ' ου πολυ άφίκετο εις Ζάκυνθον.

Ουτω, κλάδος του έπισήμου και ευπατρίδου οικου των Μινώτων, του κατασχόντος λαμπράν θέσιν εις την ιστορίαν της Ένετοκρατίας, ως είπομεν, δια το πλήθος των έπισήμων άνδρων, ους άνέδειξεν, ελθών εις Ζάκυνθον δέν έμεινεν άκαρπος, και δια συγγενείας συνδεόμενος μετá έπίσης περιφανών οικων της νήσου ταύτης, οίων Συγούρου, Μαρτελάου, δέ Νέγρη, Λογοθέτου, Κομούτου, Μελισσουργου, Λατίνου, Βαλσάμου, Καπνίση κ.λ. ένεγράφη μετáξύ των ευγενών της Ζακύνθου, άνέδειξεν δέ επί ένετοκρατίας και άνδρας επιφανείς, ους θέλομεν σκιαγραφήσει τη χάσει έγγραφων. (1)

Περί του χρόνου καθ' έν οι Μινώτοι ήσπάσθησαν την όρθοδοξίαν άδηλον είνε ήμιν. Κατά πάσαν πιθανότητα έν Μεθώνη έγέγοντο όρθόδοξοι ή ή μήτηρ έβάπτισε κατά το άνατολικόν δόγμα τον ρηθέντα Γεώργιον, όστις και έγένητο ό άρχηγέτης του Ζακυνθίου κλάδου. Η άρχαιότερα ένορία των Μινώτων, ήτο ό έν τω Φρούριω ναός του άγιου Νικολάου των Χαροκοπουλαίων (2), όστις νυν δέν ύπάρχει. Δυστυχώς τά πρώτα βιβλία της εκκλησίας ταύτης δέν περιεσώθησαν ούτως ή άρχαιότατη σωζομένη ληξιαρχική πράξις είνε του έτους 1695, Έν τη εκκλησία ταύτη είχον οικογενειακόν τάφον οι Μινώτοι, οίτινες κατώκουν εις το Φρούριον, ένθα ήτο τότε ή πόλις και ή νυν πόλις ώνομάζετο τότε προάστειον του Αιγιαλου Borgo di Marina. Κατά το 1669 κατώκουν εις την Πόχαλιν παρά τω Άγίω Ιωάννη τω Χρυσοστόμω του Τράφου. Εις τας έτι σωζομένας

(1) Le glorie della famiglia Minotto Περιγραφή παρά τω αξιολόγω ίατρω Διονυσίω Α. Μινώτω και libri Ordini κτλ. και Atti della Comunità di Zante παρά τω Άρχιεπισκοπικω.

(2) Εις τον Ναον τουτον ένεταπίσθη τη 21 Μαΐου τω 1704 ό Πρωτοπαπής Ζακύνθου Μοτξενίγος.

Catastificazioni, φαίνεται ὅτι ἦσαν κτηματῖαι οἱ Μινῶτες οὐχὶ τῶν τυχόντων. Ἀκολούθως ἐπίσταν οἰκίας εἰς τὸ προ-ἄστειον τοῦ Αἰγιαλοῦ, οὗ ὁ πληθυσμὸς ὀλίγον κατ' ὀλίγον πῦξανε. Ἐξέλεξαν δὲ ἀκολούθως ἐνορίαν καὶ τὸν Νεὸν τοῦ Παντοκράτορος, νεὸν τότε τῆς ἀριστοκρατίας, ἐνθα καὶ νέον οἰκογενειακὸν τάφον κατεσκεύασαν.

Ὁ Γεώργιος, ὁ ἀρχηγέτης τοῦ Ζακυνθίου κλάδου, ἐτέκνωσε τὸν Μανόλην, Βικέντιον, Λαμπρινὸν καὶ Νικόλαον, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ πατὴρ δύο θηλέων, Δωροθέας καὶ Κορνηλίας καὶ ἐνὸς υἱοῦ, ὅστις εἶνε ὁ πρῶτος ὁ διαπρέψας εἰς τὰ χρονικά τῆς Ζακύνθου καὶ ἔλαβε καὶ τὸν τίτλον τῆς εὐγενείας. Τυχὼν δεξιᾶς φύσεως καὶ παιδιόθεν λαβὼν ἀνατροφὴν ἐξαιρετοὺν καὶ ἐκπαίδευσιν οὐχὶ τυχούσαν, ἀνδριζόμενος ἐφάνη ὠφέλιμος εἰς τὴν πατρίδα, ἣν ἀφιλοκερδῶς ὑπῆρέτησεν ἰδίως κατὰ τῶν Τούρκων.

Οἱ Τούρκοι πολλάκις ἐπειράθησαν τὴν Ζάκυνθον ν' ἀποκτήσωσιν, ἀλλὰ διὰ τῆς γενναϊότητος τῆς φρουρᾶς καὶ τῶν κατοίκων ἀείποτε οἱ ἐάρθαιοι ἐξεδιώχθησαν. Ὁ ἱστοριογράφος Νικόλαος Σέρρας (1) ἐν τῇ ἀνεκδότῳ ἰταλικῇ μεταφράσει καὶ συμπληρώσει τῆς τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῶν Λατίνων τῆς Ζακύνθου, ἀειμνήστου Ρεμονδίνη, De Zacynthi Antiquitatibus, ἱστορίας, λατινιστί, τὴν ὁποίαν ἀντέγραψεν ὁ ἀοίδιμος Βαρβιάνης εἰς τὰ ἀνεκδότα χρονικά του τῆς Ζακύνθου σωζόμενα εἰς τὸ ἐνταῦθα ἀρχειοφυλακεῖον, περὶ τῶν ἐφόδων τῶν Ὀθωμανῶν, οὕτως ἀποφαίνεται: «Αἱ δύο νῆσοι, τῆς Ζακύνθου καὶ ἡ Κεφαλληνίας, ταῦτοχρόνως σχεδὸν ἔλαβεν ἡ Ἑνετία, καὶ ἐπύχον τὸ εὐτύχημα νὰ διατελῶσιν ἄχρι τοῦ νῦν προστατευόμεναι καὶ ὑπερασπιζόμεναι ἀπὸ τῶν ἐχθρικῶν καταπίεσεων, ἕως ἰδίως ἡ Ζάκυνθος, ὑπῆνεγκεν τῷ 1537, ὅτε οἱ Ὀθωμανοὶ ἀποθάντες μὲ δυνάμεις κατέστρεψαν αὐτήν, ἐ-

(1) Πρὸς Νικόλαος Σέρρας ὑπὸ Σ. Δε Βιάζη ἐν τῷ περιοδικῷ Πειραιῶς Ἑλλων ἀριθ. 14.

ἠπολιόρκησαν τὸ φρούριον, ἐπυρπόλησαν τὰ προάστεια καὶ
 πτῆς κόμης. Ἀπεκρούσθησαν ὁμοῦ καὶ ἐφυγαδεύθησαν διὰ
 τοῦ θάρρους τῶν Βενετῶν, τῶν ὑπερσπισάντων ἐκ νέου
 πτὴν χώραν, ὅτε τῷ 1571 οἱ Ὀθωμανοὶ ἐφώρμησαν ἵνα ἀλώ-
 νωσι τὸ φρούριον. Διότι μῆνας τινὰς πρὶν οἱ Χριστιανοὶ κα-
 ντορθώσωσι τὴν περιφανῆ ἐκείνην τῶν Κουρτζολάρων κατὰ
 κτῶν Ὀθωμανῶν νίκην, οἱ Τοῦρκοι προσωρμίσθησαν εἰς Ζάκυν-
 κθον, ἔχοντες στόλον τριακοσίων πενήκοντα πλοίων διαφό-
 κρου μεγέθους ἐπὶ σκοπῷ ἀποβάσεως. Ἀποβιβασθέντων
 »12000 Ὀθωμανῶν (1) ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Οὐλουζαλῆ πασᾶ,
 κδιηρέθησαν κατὰ σώματα, ὧν, τινὰ μὲν εἰσεχώρησαν εἰς τὰς
 κτραχυτέρας θῆσεις τῆς νήσου, ἄλλα διεσπάρησαν εἰς τὴν
 κπεδιάδα, καὶ ἕτερα ἤρξαντο νὰ λεηλατῶσι τὰ παρὰ τὴν
 κπαραλίαν οἰκίματα. Προβλεπτῆς τῆς νήσου ἦν τότε Παῦλος
 κὸ Κονταρίνης, ἀνὴρ ἐξόχου προήσεως καὶ μοναδικοῦ θάρρους,
 κδστὶς ἐν τῇ ἀφίξει τῶν πολεμίων ἐνθαρρύνας καὶ συναγα-
 κγῶν τοὺς κατοίκους ἐντὸς τοῦ φρουρίου, ἐξελέξατο 130
 κτούς ρωμαλεωτέρους, κελύσας αὐτοὺς ὅπως ἐξερχόμενοι ἐπι-
 κποι ἀποτρέψωσι τοὺς ἐχθροὺς τῆς λεηλασίας. Ἐξελθόντες
 κλοιπὸν ἐν τῷ πεδίῳ κδιέπραξαν ἔργα πολὺ ἀνώτερα τοῦ μι-
 κκροῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν διότι διὰ τῶν συνεχῶν ἀψιμαχιῶν καὶ τῶν
 κἀκαταπαύστων κμαχῶν προῦξένησαν τηλικαύτην φθοράν, ὥστε
 καὶ ἐχθροὶ κκληρονθέντες μὲν ἐτι μᾶλλον ὑπὸ τῆς αἰσχύνης
 κκαὶ τοῦ κθυμοῦ, φυγαδευσθέντες δὲ καὶ καταδιωχθέντες ὑπ' ἐ-
 κκείνων, κδήρσαν τὸν στρατὸν αὐτῶν εἰς 4 ἀποσπάσματα,
 κπροσβαλόντες τὸ φρούριον ἀπὸ τεσσάρων μερῶν, ἵνα κυρι-
 κεύσωσιν αὐτὸ ἐξ ἐφόδου. Ἄλλ' ὁ ἀνδρεῖος Κονταρίνης προετοι-
 κμασμένος ὢν, κπρέταξε τὸν τε στρατὸν καὶ τοὺς κατοί-
 κκους ἐν ὅλῃ τῇ ἐκτάσει τῶν κτειχῶν τοῦ φρουρίου, ἀφικομέ-
 κνων τῶν πολεμίων, πάντες μετὰ κπαραδειγματικοῦ θάρρους ὑ-

(1) Ὁ ἀοιδιμος Κετραμῆς (Φιλ. Ἀνκλ. Ζακ. σελ. 50) μετα-
 κφράζων τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο τοῦ Σέρρα ἐκ κπαραδρομῆς ἔχει
 10000.

ἀπερήσπισαν τὰς θέσεις των, ὠθοῦντες ἀνδρείως ἐξ ὅλων τῶν
 ἡμερῶν τοὺς ἐνεργοῦντας τὴν ἔφοδον, καὶ καταστρέφοντες
 αὐτοὺς διὰ τῶν πυροβολῶν καὶ τοῦ συνεχοῦς πυροβολι-
 σμοῦ, ἀφοῦ τοὺς ἠνάγκασαν νὰ ὀπισθοχωρήσωσι. Διὰ δὲ
 τῶν συνεχῶν καὶ ἐπανειλημμένων ἐξόδων τοῦ ἱππικοῦ, ἠνάγκ-
 ησαν αὐτοὺς νὰ σωθῶσιν ἐν ταῖς πλοίοις μετὰ μεγίστης
 πσυγχίσεως. Φοβηθέντες οἱ Ὀθωμανοὶ μήπως φθάνων ὁ οὐχὶ
 ἄμικρὰν διατελῶν Βενετικὸς στόλος, παλιοῦ ἤτη καὶ κτυπήσει
 αὐτοὺς ἐνδον τοῦ λιμένος, ἀπέπλευσαν ἐκείθεν αἰσχυρῶς μετὰ
 ἄδεκατροήμερον διαμονήν. »

Τῶν ἀνδρείων ἰδίως τῶν Ζακυνθίων, καὶ αὐτὴ ἐκείνη ἡ
 Ἑνετικὴ ἐπισήμως ἐπήγετα καὶ ἀνεγνώρισε τὴν ἰκανότητα αὐτῶν
 καὶ τὰς θυσίας, ἃς ὑπέστησαν, ὅπως ἐλευθερώσωσι τὴν Ζά-
 κυνθον ἐκ τῶν ἀγρίων Τούρκων, ὡς μαρτυρεῖ τὸ ἐξῆς ἐγγρά-
 φον, ὅπερ ἀντεγράψαμεν ἐκ τοῦ ἐν τῷ ἀρχαιοφυλακείῳ σωζο-
 μένου Libro: ordini et terminazioni.

Andreas Gritti Dei Gratia Dux Venetiarum et sapientis
 Vico Leonardo Tuscarenò de suo Mandato Prov. Zaeynthi
 fideli dilecto Salutem et dilectionis affect.

Havemo recevuto le lett.re v.re de ultimo del passato
 le quali ne significanol'armata turchescha esser andata al-
 la volta de Modon. Havendosi accostata a quella Isola n.ra
 da ca. 280 tra fuste et Galie, facendosi quel danno che av-
 visate. Il quale per le bone provvisioni v.re essendo stato
 minore della volontà et mal animo che hanno detti Turchi
 contra noi. Cum il Senato molte vi laudamo del valore et
 della diligentia che havete usato nella diffensione di que-
 sto luoco n.ro, et se bene in ogni tempo la virtù v.ra sia
 stata cognos.ta et laudata da noi pure intanta occasione el-
 la si è fatta assai più manifesta et cara la quale ha tolto il
 cuore alli inimici di venire alli danni di quel loco et per-
 chè in ditte lettere ne scrivete il che ne ha datto molto
 consolazione degli fedelissimi cittadini et popalo erano
 tutti uniti et ben disposti a sostenere ogni gaiarda invasi-
 one de Turchi et insieme con voi di et note vigilarono al-
 li repari, spiance et affare quelle provison che alla con-
 servation di quel loco bisognavano. Commend. la fede et
 dimostration loro di amor verso di noi il quale se ben non

ne è stato novo nè è però stato sommamente grato et gli prometerete a nome n.ro che de tanta prontezza che hanno dimostrato ne serviremo quella memoria che meritam.te dovemo essortandoli a perseverare in questa loro bona volontà et ad attendere alla fortificazione di quel luoco imperochè noi non mancharemo di mandarvi tutte le robbe che ne richiedete et che cognosceremo far al bisogno di quella terra, la quale per la importantia et fede sua ne è molto a core, acciochè con la virtù et vigilantia v.ra, et con la fede et prontezza di quelli fidelissimi et a noi carissimi cittadini et populo possiate con tal mezzi facilmente presservare quella isola dalli insulti et pericoli, che vi potessero dare li inimici n.ri et p. nte lettere chiamati a voi quei cittadini et populi et capi di stradioti farete pubblicamente legere a satisfatioue et notitia de tutti loro.

Data in n.ro Duc. Pal. die 12 octobris ind.ne XI, 1538.

Οι Ζακύνθιοι, κατὰ τοὺς δεινοὺς ἐκείνους χρόνους ὑπὲρ Πατρίδος καὶ Πίστεως ἀείποτε ἐμάχοντο καρτερικῶς. Καὶ δὴ ὁ Γεώργιος Μινῶτος διέπρεψε διὰ τὴν ἀφιλοκέρδειν αὐτοῦ, τὰς θυσίας καὶ τὸν ἡρωϊσμόν. Αἱ κῶμαι Καταστάρι, Πηγαδάκια, Σκουλικάδο καὶ Ἄγιζ Μαρίνα, ἦσαν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Βενάρδου Βεντούρα, ἀλλ' ὅτε οὗτος, τῷ 1568, μεταβὰς εἰς Κεφαλληνίαν παρητήτο τῆς θέσεώς του, ἡ κυβέρνησις ἐνεπίστεύθη τὰς ἄνωθι κῶμας εἰς τὸν Γεώργιον Μινῶτον, ἰδίως διὰ τὰς ὑπονοίας, ἃς ὑπέπρχον, ἕνεκα τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου, ὅστις περιέπλεεν εἰς τὸ Ἴόνιον Πέλαγος. Ἐν Ζακύνθῳ τῷ ἔτει 1570, ὁ φόβος μεγάλητερος ἐγένετο· οἱ, εἰς τὰς παραλίας κῶμας, κατοικοῦντες, προσεπάθουν νὰ καταλείψωσι τὰς ἐστίας των, ἵνα εἰς ἀσφάλειαν τεθῶσι. Πολλοὶ ὅμως ἠτοιμάζοντο πρὸς ἀμυναν. Εἰς τὰς δεινὰς ἐκείνας φόβου καὶ τρόμου ἡμέρας, τὸν Γεώργιον ἐξέλεξεν ἡ Κυβέρνησις ἀρχηγὸν τῶν κωμῶν Βολιμῶν, Ὀρθονιῶν καὶ Πλεμοναρίου πρὸς φρούρησιν, καὶ, ἰδίως, πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς τε Πατρίδος καὶ Πίστεως, ὡς μαρτυρεῖ τὸ ἐξῆς ὠρατὸν ἐγγράφον τοῦ Προβλεπτοῦ Παύλου Κονταρίνη, ὅπερ δημοσιεύομεν ἐν πρωτοτύπῳ, χάριν τῆς ιστορικῆς ἀξίας, ὡς ἐν

τῶ ἐκ περιγαμνηῆς ἐπιβίῳ «Le Glorie della famiglia Minotto».

Noi Paulo Contarini per la Ill.ma et Ser.ma sig.ria di Venezia etc. Proveditor di la città et Iso a del Zante. Desiderando per li moti et preparamenti dell'armata Turchescha che si sentono et siamo avvisati farsi in Constantinopoli et nelle parti di Turchia circonvicine per l'anno presente et per li rumori di guerra ci caminano per riportar molti per tempo con l'aggiuto di N. S. invigilar con tutte le forzie ed ogni spirito n.ro alla conservatione di questa città et Isola a noi comessa ed degli habitanti in essa et non mancar di quelle debite provisioni che sia possibile per potersi preservare et defender valorosamente per ogni impeto et incursione di nemici, che potesse occorrere et acciochè tutte le cose possino regolarmente con li debiti modi et con ogni buon ordine come si conviene in conformità delle altre provisioni fatti et che tuttavia si fanno si per meter in sicurtà et buona difesa la fortezza di questo castello come per fornirle di monitione et altre cose necessarie al vivere. Volendo anco proveder che tutte le genti di questa città et Isola che non sono descritte nelle ordinanze saranno compartite et ressegnate sotto boni capi per poter quelle in ogni occasione ridur prontamente con le sue arme alle fattioni et bisogni della difesa di essa fortezza per tanto al nome dell'omnipotente S.N.ro Iesu Christo per tenor delle p.nti nostre con l'autorità del Mag.to n.ro. Havemo elletto et deputato cap.o delli huomini delle sottoscritte ville il Nobile et fidel cittadino di questa città D.ne Zorzi Minotto et quello così elleggemo et deputamo con cargo et autorità di comandar essercitar et disciplinar tutti li detti ho. ni per ogni occorrentia che facesse bisogno in tempo di motto di guerra come da noi li sarà dato ord.e e al qual volemo et commetemo che da ogni nno di detti huomini in penna della disgratia della Ser.ma Sig.a li sia prestata quella dedita obidientia che si conviene in tutte quelle cose che in nome nostro li sarà imposto et comandato tanto quanto si fosse la persona nostra propria. Essendo certo che da cadauno per la molta fedeltà ed devotione che ha verso questo fillicissimo sento n.ro sarà mancato d'adoperarsi et esercitarsi prontamente in servizio della santissima fede chistiana a laude et gloria della divina M.tà et esaltatione di questa Il.ma et eccelsa Republica

del ben et salute sua propria et della sua patria. In quora
etc.

Datta alii XXII di Febraro M.D.LXX

Volimes, Ortoniès et Plemonario

PAULO CONTARINI Proveditor. (1/

Ἡ προσβολὴ τῶν Τούρκων ὑπῆρξεν ἰσχυρὰ, ἀλλ' οἱ Ζακύν-
θιοι προθύμως ἔλαβον τὰ ὄπλα καὶ ἡρωϊκῶς ἐμάχοντο,
καὶ χρήματα πολλὰ συνεισέφερον. Ὁ φόβος, διήρησεν ἐπ'
ἀρκετῷ χρόνῳ, ἰδίῳ; περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1571, ὅτε πλῆθος
ὀθωμανικῶν πλοίων προσεπίλαζε τῇ Ζακύνθῳ. Κατὰ φύγιον
ἦτο τὸ φρούριον. Δώδεκα χιλιάδες Τούρκοι ἄποδοχασθέντες,
ἤρξαντο λεηλατοῦντες, κακοποιῶντες, πυρπολοῦντες. Τὸ φρού-
ριον ἀντείχαν. Οἱ Τούρκοι ὠχύρωσαν μέρος, πρὸς τὸν προπύργιον
Ἰηλιοῦ προσβάλλοντες μεγάλως τοὺς ἀμυνομένους Χριστιαν-
οὺς. Τότε ὁ ἱερεὺς Κουτούβαλης, εὐπατριδῆς, τῇ ἀδείᾳ τῆς
ἀρχῆς, ἔριππος καὶ ξιφίτης, τῇ συνουσίᾳ ἄλλων ἑξ ἢ ἑπτὰ,
ἐπιτίθεται μανιώδης κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ κόψας τὴν κερκ-
λὴν ἐνὸς Τούρκου, ἔφερον αὐτὴν εἰς τὸν προσελεπτῆν. Τὸ
ἄρρος καὶ ἡ τόλμη τοῦ ἱερέως ἐνεθάρρυνε τοὺς πάντας.
Διεκρίθησαν ἐπίσης ὁ Κοκκάλης, ὁ Μονδίνος (2), ὁ Γαήτας,
ὁ Βουλτσος (3) καὶ ἄλλοι. Εἰς τὴν πολιορκίαν ταύτην εἰς διάφορα
μέρη ἐπολέμησεν ὁ Γεώργιος, ἡρωϊκῶς ὑπερκαπιζόμενος καὶ
τὸ φρούριον.

Μετὰ ταῦτα, διετάχθη ὁ Γεώργιος, ὡς ἀρχηγὸς τῶν κωμῶν
Βολιμῶν, Ὁρθονιῶν καὶ Πλεμοναρίου, ἵνα κατὰ κράτος τοὺς κα-

(1) Τὸ ἔγγραφο τοῦτο περιέρραθεν ὁ κλεινὸς ἱστορικὸς Η. Χι-
ώτης [Σειρᾶς Ἱστορ. Ἀπομνημονεύματα τόμ. Γ. σελ. 412—413], ἀλλ'
ἐκ παραδρομῆς ἐνῶ ὁ Κονταρίνης διορίζει τὸν Μινῶτον ἀρχηγὸν τῶν
δυνάμεων τῶν κωμῶν Βολιμῶν, Ὁρθονιῶν καὶ Πλεμοναρίου κατὰ τὴν
μετάφρασιν τοῦ φιλοπένου φίλου, φαίνεται ὅτι ἐκλέγεται ἀρχηγὸς
πάντων τῶν Στρατοσυνάλλετων.

(2) Π. βλ. Π. Χιώτου ἐνθ. ἄνωτ. σελ. 414—416

(3) Πρ βλ. Σ. δὲ Βιζύη: "Ἄγνωστος σελὶς τῆς ἱστορίας Ζακύν-
θου" ἐν τῷ «Ἀπόλλωνι», Πειραιῶς ἀριθ' 83.

τοίκους, ὃν πρόστατο, καὶ ἄλλος σχετικὰς περιγραφὰς καὶ ποιήτη, ἕνεκα τῶν ὑποψιῶν τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου, ὅστις περιέπλεεν ἐκ νέου εἰς τὸ ἰόνιον πέλαγος καὶ προσεπέλαζε τῇ νήσῳ. Εὐρισκόμενος ὁ Γεώργιος διὰ τὴν ὑπηρεσίαν του, εἰς τὴν κόμην Βολίμας, ἔμαθεν ὅτι δύο τουρκικαὶ φουσταὶ πειρατικαὶ ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὴν τοποθεσίαν ἑνεμαζομένην στοῦ Καφίρου, ἵνα λεηλατήσωσι καὶ κακοποιήσωσι τὴν κόμην καὶ τὰ περίχωρα. Οἱ κάτοικοι, μαθόντες τοῦτο, ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ φόβου ὄντες, ᾔθελον νὰ εὕρωσι καταφύγιον, ἀλλ' ὁ Γεώργιος, γανναῖος ὡς ἦτο, ὀπλισθεὶς, ἐθάρρυνε διὰ λόγων τοῦ κατοίκους, οἵτινες, παρακολουθήσαντες αὐτὰν, ἐδραμον εἰς τοῦ Καφίρου, ἔνθα, εὐρόντες τοὺς Τούρκους, ἐπετέθησαν καὶ ἠνάγκασαν αὐτοὺς νὰ φύγωσιν. Ἐκ τῶν ἐχθρῶν διάφοροι ἐπληγώθησαν, καὶ ζημίας ὑπέστησαν, ἀλλὰ καταλιπόντες καὶ τὴν θέσιν ἐκείνην, ἐπορεύθησαν εἰς τὴν τοποθεσίαν εἰς τοῦ Σέλινα καὶ ἀκολουθῶντες εἰς Ἅγιον Ἀιδρέαν, αἰεῖποτε ὁμῶς παρακολουθούμενοι παρὰ τῶν ἡμετέρων. Οἱ πυροβολισμοὶ τῶν ἐχθρῶν οὐδεμίαν ζημίαν ἔφερον εἰς τοὺς ἡμετέρους, ἐνῶ οἱ ἐχθροὶ ἔλαβον ζημίας καὶ ἐτρέπησαν εἰς φυγὴν. Ἴδου τὸ ἀπόσπασμα τῆς περιγραμνῆς, ἣτις περιγράφει τὴν συμπλοκὴν ταύτην, φέρει δὲ τὴν ἡμερομην. 20 Ἀπριλίου 1571 καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ προβλεπτοῦ Παύλου Κονταρίνη.

ZORZI MINOTTO... come capo delle genti delle ville de Volimes, Orthoniès et Plemonario di andar a far la description delle genti delle ditte sue ville et tuor in nota la quantità delle biave per li sospetti dell'Armata Turchescha et trovandosi questi giorni passati per l'effetto predetto lui nella Ville de Volimes et essendo venuto avviso alla detta Villa come due fuste turchesche di corsari haveano messo in terra gente in luoco ditto stu Caffiru per venir a depredar et danneggiar detta villa et altre circonvicine. Esso s. Zorgi

come persona valorosa et desiderosa di farsi conoscere, prontamente si mise in arme con tutti gli huomini di detta villa quali di già per tal avviso si erano messi in paura et volevano scampar et quelli inanimati et essortati a voler andar ad opponersi alli detti corsari si inviò al detto luoco stu Caffiru et trovate le genti in terra cominciò opporsi et scaramuzzar con loro et si portò cosi valorosamente che li constrinse fuggir et ritirarsi alle fuste con molto suo danno et vergogna. Havendone feriti et maltrattati molti di loro et essendosi dette fuste levate dal detto luoco et andate ad un altro luoco detto stu Seglina et poi a S. Andrea sempre le seguitarno et fuggirno non obstante che dalle detti fuste li fossero tirrate molti colpi di falconeti et infinite archibusate et frezzate con li quali mai potero offender alcuno delli detti huomini che erano con esso s. Zorzi et le fecero tanti danni alle ditte fuste che lasciate tre gomene per occhio, dui libani, la scala et una barca. . . .

Ἐν ἐτέρῳ ἐγγράφῳ φέροντι ἡμ. 26 Σεπτεμβρίου 1576 ἰστορεῖται ὅτι φθίσας εἰς τὸ ἡμέτερον πέλαγος ὁ τουρκικὸς στόλος ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἀλουτσαλή καὶ προκειμένου νὰ ἀποστείλωσιν ἀπεσταλμένον πεπειραμένον καὶ ἱκανὸν, ἵνα διαπραγματευθῆ καὶ ἀποφασίσῃ περὶ ὅλων τῶν δυσχερειῶν μεταξὺ τοῦ Πασᾶ καὶ τῶν ὑπηκόων Ἐνετῶν καὶ ἵνα ἀπελευθερωθῆ πλοῖον ἐνετικόν, φουροῦν εἰς τὴν Κρήτην (fragata della guardia di Candia) αἰχμαλωθὲν παρὰ τῶν Τούρκων, ἐξελέχθη ὁ Γεώργιος, ὅστις μετέβη εἰς τὸν λιμένα Φιγὰρ ἐνθα ἦτο ὁ Πασᾶ. Τὴν ἀποστολὴν ταύτην, ἐπιδεξίως, ἐξεπλήρωσεν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος, καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἐπέτυχε τοῦ πλοίου καὶ ὄλου τοῦ πληρώματος, καὶ παρὰ τοῦ τούρκου ἀρχηγοῦ ἔτυχε μεγάλων περιποιήσεων καὶ τι-

μῶν. Ὁ Γεώργιος πολλαχῶς υπηρέτησε τὴν πατρίδα, ὑποστάς πολλὰς ζημίας, ἰδίαις δαπάναις δ' εἰχενάρκετον ἀριθμὸν ἀνθρώπων, ὧν πρῶστατο, μεθ' ὧν ἐμάχετο ὑπὲρ τῆς Πατρίδος. Ἐλαβε διαφόρους τιμητικὰς θέσεις, εἰς ἃς ἀμισθεὶ υπηρέτησε. Πολλάκις ἐστάλη εἰς διαφόρους κόμας πρὸς καταγραφὴν, τῷ δὲ 1527 μετ' ἄλλων ἔκαμε τὴν στατιστικὴν τῆς νήσου. (4) Δημοσιεύομεν ἀπόσπασμα περὶ γαληνῆς τῆς 26 Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1571 διὰ τῆς ὁποίας καταφάνονται αἱ ζημίαι τοῦ ὑπὲρ τῆς Πατρίδος. ZORZI MINOTTO..... conosciuto in ogni occasione pronto fidele et di molto valore obedientissimo ai mandati nostri et che non ha mai mancato di quanto apartien al cargo et debito suo usando nel disciplinar le sue genti convocarle alle fattioni star alle guardie giorno e notte in arme quando l'Armata turchescha si ritrovava in danni di questa Isola et assedio di questo castello quella vigilantia et diligentia che si conviene con ogni amorevolezza et desterità et anco di sovenir li ditte sue gente quando sono venuti alle fattioni del viver del suo proprio, in modo che dell' opera et servitio suo ne siamo restati et restamo sommamento satisfatti et merita molta laude et comendatione appresso sua Ser.tà et cadauno suo rappresentante et oltre ciò facciamo anco fede qualmente ha havuto et patito grandissimi danni per esserli stato tagliato molti olivari delle sue possessioni per metter in sicurtà questo castello et abbrutiate da Turchi molte sue fabbriche et case con robbe che haveva nel borgo della marina nell' universal incendio del detto borgo successo il luglio prossimo passato.

(4) Κ. Σάβα: Μνημῆτα Ἑλλ. Ἱστορ. Τόμ. VI. σελ. 234.

Ὁ Γεώργιος ἐγέννησε τέσσαρες υἱούς, ἐν οἷς, καὶ τὸν Σταμάτιον, ὅστις διέπρεψε καὶ τὴν πατρίδα ὑπέρη-
τησε πολλάκις, μὲ κίνδυνον καὶ αὐτῆς ἐκείνης τῆς ζωῆς
αὐτοῦ, ὡς προσβεβητοῦ καὶ ὡς στρατιωτικοῦ. Περί τῷ 1588 ὁ
Σταμάτιος μετὰ τοῦ Πέτρου Κοκκάλα, ἐστάλη πρέσβυς εἰς
Πελοπόννησον ἵνα μετὰ δώρων παρουσιασθῆ εἰς τὸν ἐκεῖ
Σαγγιᾶκον ἐξικιτούμενος τὴν τιμωρίαν τῶν Τούρκων πειρα-
τῶν, προσέβη δὲ καὶ 37 αἰχμαλώτους Τούρκους, οἵτινες ἤ-
σαν εἰς τὴν γολέταν ληφθεῖσαν ὑπὸ τοῦ προβλεπτοῦ τοῦ
στόλου Σοφικανοῦ. Τὴν ἀποστολὴν ταύτην διεξήγαγεν ἐπιτυχῶς.
Τῷ 1602, ὅτε ἐφοβοῦντο νέαν τῶν Τούρκων προσβολὴν, ὁ
προβλεπτής Βυζανδομειρίας διώρισε τὸν Σταμάτιον ταγματάρχην
τοῦ φρουρίου καθότι ἐν αὐτῷ εὗρισκε μεγίστην ἱκανότητα πρὸς
διοίκησιν εἰς δεινὰς περιστάσεις. . . . «come persona λέ-
γει ὁ διορισμὸς, atta et sufficiente per poter dissi-
plinare li homini di questo castello si come ricer-
charà il tempo, l'occasione et il c.dio pubbl.co es-
sendo massime esso sig. Stamatello stimato et te-
nuto in conto et col valore et autorità sua sarà
per prestare utile et onorevole s.tio. . . .»

Ὁ Σταμάτιος ἐγένετο πατὴρ πέντε τέκνων, καὶ, ἐν
τούτων, ὀνόματι Γεώργιος, διεκρίθη ἐπὶ φιλοπατρίᾳ καὶ τόλ-
μη. Λαβὼν τὸν βαθμὸν τοῦ σπορακρομίτου καὶ ἐπὶ κεφαλῆς
300 ρωμαλέων νέων, οὓς ἐγύμναζε τακτικῶς εἰς τὴν τέχνην
τοῦ πολεμεῖν, ἦτο ἔτοιμος τῷ 1617 πρὸς ὑπερέκπαισιν τῆς
πατρίδος. Τὸ ἐπόμενον ἔτος, ὅτε ὑπῆρξε φόβος προσβολῆς
ἰσπανικῆς, ὁ Γεώργιος, ἰδίαις δαπάναις, ἠτοίμασε 15 νέους ἐ-
φιππούς καὶ ρωμαλέους. Τῷ 1654, ἔλαβε τὸν βαθμὸν τοῦ ταγ-
ματάρχου καὶ ἐνεπιστεύθη αὐτῷ τὸ φρούριον ἕνεκα τῆς ἐ-
γνωσμένης ἱκανότητός του καὶ τοῦ ἀκεραίου χαρακτῆρός του.
Ἐν δὲ τῷ 1627 ἐκ νέου ἔλαβε τὴν διοίκησιν τοῦ φρουρίου.
Τῷ 1629 προσέβη εἰς τὴν πατρίδα λόγον ἐξ 150 ἀν-
δρῶν. Ὁ Γεώργιος ἐπίσης ὑπῆρέτησεν ἀριστα τὴν πατρίδα

πολλάκις εἰς διάφορα ὑπουργήματα.

Ἄποθανός τοῦ Γεωργίου, ἔφησε δύο τέκνα, τὸν Σταμάτιον καὶ Μανόλην. Ἡ Γερουσία ἠθέλησε νὰ ἀνταμείψῃ τὰς ὑπηρεσίας, ἅς, πάντες οἱ τρεῖς ἄνω Μινῶτοι, προσέφεραν εἰς τὴν πατρίδα, ἀείποτε ἀφιλοκερδῶς, διό, διὰ δουκικοῦ διατάγματος, 30 Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1642, ἐτίμησε τὸ τέκνον του Σταμάτιον, τῷ 1647, τὸν Μανόλην. Σύνταγμα διὰ τοῦ Διατάγματος τοῦ 1642 ἐθέσπισε νὰ λάβωσι καὶ δεκάτην πολλῶν μοδίων κριθῆς.

Δὲν ἔπαυσαν ὁμῶς νὰ ὑπηρετήσωσι τὴν πατρίδα οἱ Μινῶτοι. Ὁ Σταμάτιος διωρίσθη τῷ 1648 διοικητῆς τοῦ φρουρίου. Τῷ 1654 ὅτε ἡ Ζάκυνθος εὐρίσκετο ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ φόβου καὶ ὑποψία ὑπῆρχε περὶ νέας ἀποβιβάσεως Τούρκων, ἡ κυβέρνησις διέταξεν ἵνα ὁ Σταμάτιος ἐποπτῇ τὰς κώμας Βολίμας, Καταστάρι καὶ Πηγαδάκια, καὶ ἐπὶ κεφαλῆς πιστῶν ἀνδρῶν ἐμποδίσῃ πᾶσαν τοῖ ἐχθροῦ προσβολήν. Εἰς διαφόρους ἄλλας περιστάσεις κατὰ τῶν Τούρκων ἐπολέμησεν ἰδίως εἰς τὴν Κρήτην, ἐνθα διεκρίθη καὶ ὁ υἱὸς του Βικέντιος, — φέρων μετ' αὐτοῦ ἐθελοντάς, — ὅστις ἅμα ἔφθασε, τὸ 1669, ἔλαβε μέρος εἰς τὴν μάχην.

Ὁ Βικέντιος, καίτοι ἐνυμφεύθη δὲν ἀπέκτησεν υἱούς. Ἄλλὰ διεκρίθη ἀκολούθως ὁ Ἀναστάσιος Μινῶτος καταγόμενος ἐκ τοῦ Νικολάου, ἀδελφοῦ τοῦ τελευταίου διακριθέντος Γεωργίου. Ὁ Ἀναστάσιος, ὡς σύνδικος ἐν καιρῷ πανώλους, τῷ 1728, συνεισέφερεν ἀρκετὰ ποσὰ πρὸς οἰκοδόμησιν τοῦ Δοιμοκαθαρητηρίου.

Εἰς Κωνσταντῖνος Μινῶτος, τῷ 1716 ὡς ἐθελοντῆς ἐπολέμησε κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἐν πλοίῳ.

Πλείστοι Μινῶτοι ἔλαβον εἰς τὸ Συμβούλιον ὑπουργήματα ὑψηλά, εὐσυνειδήτως δὲ πάντες εἰργάσθησαν ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τοῦ τόπου καὶ ὠφέλησαν οὕτως οὐ μόνον τὴν πατρίδα, ἀλλὰ, καὶ τοὺς συναδέλφους συμβούλους ἐτίμησαν, οἵτινες τοὺς ἐξέλεγον. Καὶ ὡς ἐπιστήμονες τινὲς Μινῶτοι κἄπως διεκρίθησαν.

Είδομεν αναφοράν πρὸς τὴν Γερουσίαν ὑπ' ἡμ. 27 'Ιουλίου τοῦ ἔτους 1787, ἐν ἣ ἀριθμοῦνται συντόμως αἱ ὑπηρεσίαι καὶ θυσίαι τῆς οἰκογενείας Μινώτου ἐπὶ πλέον δὲ, ἀναφέρεται ὅτι ἡ οἰκογένεια αὕτη ἦτο εὐγενὴς τῆς Μεθώνης, ὅτι ἐνεγράφη μεταξὺ τῶν εὐγενῶν Ζακυνθίων· διὸ, οἱ ἀναφερόμενοι ἀπόγονοι, ἀπήτουν, ἢ μᾶλλον ἐνόμιζον, ὅτι ἦτο πρέπον νὰ λάβωσι καὶ τὸν τίτλον τοῦ κόμητος. Ὁμοίαι αἰτήσεις ἐγένετο καὶ πρὸς τὸν Δόγην.

Μεθ' ὅλας τὰς ἐρεῦνας ἡμῶν δὲν ἠδυνήθημεν νὰ εὑρωμεν εἰσέτι εἰς τὸ ἐντυχθῆ ἀρχαιοφυλακείῳ τὴν ἀπάντησιν τῆς Γερουσίας, τὸ βέβαιον δὲ εἶνε ὅτι μεταξὺ τῶν Ζακυνθίων κομήτων ἡ οἰκογένεια δὲν ἐνεγράφη.

Τοιοῦτοι ἐν συντόμῳ οἱ Ζακύνθιοι Μινῶται ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἐπὶ 'Ενετακρατίᾳ:

Τὸ οἰκόσημον τοῦ Ζακυνθίου τούτου κλάδου εἶνε, ὡς ὁ ἀναγνώστης βλέπει ἐν τῇ προμετωπίδι, ἀσπίς ἐρυθρᾷ μετὰ τριῶν χρυσῶν ταινιῶν. Τὸ αὐτὸ οἰκόσημον ἔχει καὶ ὁ ἐν 'Ενετίᾳ οἶκος τῶν Μινώτων (1).

(1) Zasso ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 23.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000023486